

Plaatselijke aanduiding bouwhistoriemonument

Hessenberg 27

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2760

Redegevende omschrijving van het bouwhistoriemonument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

De Hessenberg is één van de zeven heuvels waarop Nijmegen is gebouwd. De Hessenberg was in de Romeinse tijd zo rond 200 na Chr. nog onbewoond. In de hoek, gevormd door de Hessenberg, Pijkestraat, Doddendaal en Jodenberg bevonden zich rond 1442 maar liefst vier kloosters, waarvan twee nonnenkloosters; Hessenberg en Bethlehem. In de late middeleeuwen vormde zich hier een religieus hart. Aan de uitvalsroute (Lange Hezelstraat) hebben zich smalle diepe percelen ontwikkeld die doorlopen tot aan de Hessenberg, waaraan zich aan weerszijden een structuur ontwikkeld heeft, die dateert uit de late Middeleeuwen en die zeer karakteristiek is. Op de plaats van het klooster werd later het rooms-katholieke weeshuis gesticht door de samenvoeging van vier bouwwerken in 1638. In de negentiende eeuw stond hier naast het weeshuis een groot aantal pakhuizen die ten dienste stonden aan het grote aantal winkel- en bedrijfspanden van de omliggende straten. In al deze tijd veranderde de parcellering, alsook het stratenpatroon van de middeleeuwse stad nauwelijks.

Het betreffende pand ligt samen met Lange Hezelstraat 35-35a op een smal diep perceel van Lange Hezelstraat naar Hessenberg. Het huis is smal en ondiep, heeft drie bouwlagen, een kelder en een zolder onder een schilddak. In het archief is weinig tot geen informatie te vinden betreffende de oudere geschiedenis van het pand. Getuige zijn verwantschap met de aangetoonde, veel oudere bebouwing aan de Lange Hezelstraat, is het aannemelijk dat bij de bouw gebruik is gemaakt van de vroegere zijmuren en balklagen en dat de gevel tegelijk met de verbouwing van Lange Hezelstraat 35-35a tot stad is gekomen in 1882. De architectuur van het pand getuigt hier tevens van. Tijdens een grote verbouwing in 2013 is er op de verdiepingen een tussenlid geplaatst, dat de oorspronkelijke achtergevel aan het zicht onttrekt. Daarnaast zijn er in de kap een aantal dakkapellen geplaatst en zijn de kelders van Hessenberg 27, alsook die van Lange Hezelstraat 35-35a uitgediept. De negentiende-eeuwse invulling van troggewelven is daarbij bewaard gebleven. Daarnaast zijn de gevelinvullingen vervangen, voegwerk vervangen en is op de begane grond de scheidingmuur tussen Hessenberg en Lange Hezelstraat komen te vervallen. Ook is er op de begane grond een verbinding gemaakt met het pand Lange Hezelstraat 33. Deze nieuwe invullingen zijn geen onderdeel van de bescherming.

OMSCHRIJVING VAN HET BOUWHISTORIE MONUMENT

De voorgevel is een sobere bakstenen lijstgevel, twee vensterassen breed. Alle bovendorpels zijn getoogd met in de gemetselde ontlastingsbogen gepleisterde sluitstenen met diamantkoppen. Op de begane grond is de toegang naar de bovenwoning. Daar waar vroeger de dubbele bedrijfsdeur zat, zit nu een raam. Hierdoor is de begane grond van Hessenberg 27 enkel te bereiken via de Lange Hezelstraat. Dit geldt ook voor de kelder. Op de verdiepingen is in 2013 een volwaardige woning gerealiseerd over de gehele diepte van het perceel Hessenberg 27 en Lange Hezelstraat 35-35a. De kap is een gordingenkap, rustend op spanten met kreupele stijlen. De kelder heeft een zoldering van troggewelfjes op stalen balken. De trap heeft gietijzeren spijltjes. Balklagen en zijwanden zijn niet in het zicht.

Vervolgvel

1

WAARDERING

Hessenberg 27 heeft een bouwhistorische waarde vanwege de mogelijke aanwezigheid van laatmiddeleeuwse of 16e-eeuwse zijmuren, alsook de aanwezigheid van kelders en een historische kap. Het pand is tegenover het voormalige weeshuiscomplex binnen de 14e-eeuwse omwalling van Nijmegen gelegen. Het pand volgt in zijn constructieve opzet de ontwikkeling langs deze perceelsgrenzen en is daarom van belang. Het pand heeft daarmee structuurwaarde als onderdeel van de historische stadsstructuur en specifiek als onderdeel van de laatmiddeleeuwse parcellering van de Hessenberg.

Bronnen:

Abma, R., Nieuwe historische atlas van Nijmegen, Nijmegen 2018.

Bloemink, V., Bouwhistorische verkenning, ongepubliceerd document 2002.

Peterse, H., Verborgten verleden: bouwhistorie in Nijmegen, Utrecht 2004.

Kadastrale tenaamstelling	7 december 2022
Kadastrale aanduiding	NMG00
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	1808

foto's op vervolgblad

Vervolgvel
2

Jacob van Deventer (ca. 1505-1575), Nijmegen en naaste omgeving (ca. 1557)

Braun-Hogenberg, Civitates Orbis Terrarum II 29, 1575 (uitsnede)

Vervolgvel
3

Gezien in de richting van de Lange Hezelstraat. Boven op de achtergrond de St. Stevenstoren, 1902 (Archief Nijmegen).

Vervolgvel

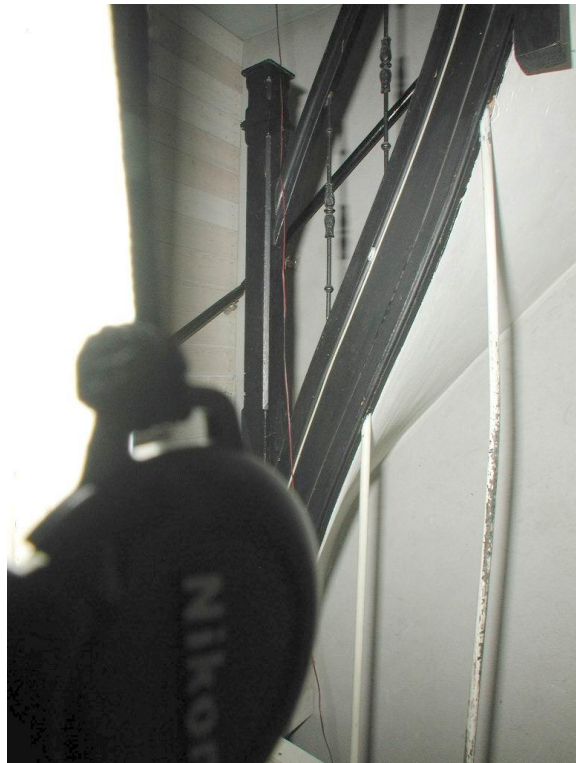
4

Huidige perceelgrenzen in het laatmiddeleeuwse stratenpatroon (Streetsmart).

Huidig aanzicht (Streetsmart).

Trappartij, Bouwhistorische verkenning (2002).

Vervolgvel
5

Kelder met troggewelven, Bouwhistorische verkenning (2002).

Bouwhistorische verkenning (2002).

Vervolgvel
6

